

**ORTAÖĞRETİM BİYOLOJİ DERSİ (9-12. SINIF) TASLAK DERS KİTABINI İNCELEME,
DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (ÖLÇÜTLERİ) VE PUANTAJI**

			Puan
İçindekiler (1)	A	“İçindekiler” bölümü yer almalı.	10
	B	<ul style="list-style-type: none">• Kitap içindeki ünite, bölüm ve konu başlıkları ile sayfa numaralarına yer verilmeli, içerikteki sayfa numaraları ile örtüşmeli.• Ünite başlıkları programda belirtildiği biçimde kullanılmalı.	0,25
Kitabın Organizasyonu (2)	A	“Kitabın Organizasyonu” bölümü yer almalı.	10
	B	<ul style="list-style-type: none">• Kitap genelinde yer alan ve kitabın kullanımına rehberlik eden unsurlarla (sembol, logo vb.) desteklenmiş, öğrenciye yönelik ve düzeye uygun şekilde açıklamalara yer verilmeli.• Güvenlik uyarılarının sembol ve işaretleri açıklamaları ile birlikte verilmeli.	0,25
Sözlük (3)	A	Kitapta geçen sözcük, kavram ve terimlerin tanımlarını içeren “Sözlük” bölümü yer almalı.	10
	B	<ul style="list-style-type: none">• Kitapta geçen sözcük, kavram ve terimlerin tanımlarına yer verilmeli. Bu tanımlar, sözcüğün metindeki anlamı dikkate alınarak bilim terminolojisine uygun ve yeterli açıklama ile verilmeli. Yapılan açıklamalar sınıf seviyesine uygun olmalı.	0,25
Kavramlar ve Terimler Dizini (4)	A	“Kavramlar ve Terimler Dizini” bölümüne yer verilmeli.	10
	B	<ul style="list-style-type: none">• Kitapta geçen ana kavramlar, terimler, kişiler, konular, yer adları vb. unsurlar sayfa numarası belirtilerek alfabetik sırayla verilmeli.	0,25
Kaynakça (5)	A	“Kaynakça” bölümü yer almalı.	10

	B	<ul style="list-style-type: none"> • Kaynaklar bilimsel nitelik taşıyan yayınlardan seçilmeli. • Kaynakçada yer alan İnternet adresleri resmî kurumlara (edu, gov vb.nin uzantılarına) ait olmalı. • İnternet'ten alıntı yapılan sayfanın uzantısı tam verilmeli ve alıntı tarihi belirtilmeli. • Kaynakça bölümünde verilen bilgiler, kaynak gösterme kurallarına uygun olacak şekilde düzenlenmeli. • İçerikte herhangi bir yerden alınarak kullanılan bilimsel, teknik, istatistiki bilgi vb. içeren unsurların (tablo, okuma metni, grafik vb.nin) kaynağı, ilgili unsurun yanında veya dipnot olarak verilmeli. Eserin künyesi kaynakçada yer almalı. 	0,25
İçerik ve İşleniş (6) (700 puan)	A	<ul style="list-style-type: none"> • Ünitinin tüm kazanımları işlenmeli (İşlenmeyen her kazanım için 1 hata puanı girilir. İlgili kazanıma içerikten başka hata girilmez.). 	1KP**
	B	<ul style="list-style-type: none"> • İşleniş; BAS, BTTÇ ve İTD kazanımlarını da kapsayacak şekilde olmalı. • Ünite, bölüm ve konu girişleri öğrencinin merakını, öğrenme veya düşünme isteğini uyandıracak, ilgisini çekecek ve ön bilgilerini ortaya çıkaracak şekilde güncel olay hatırlatmalarına, görsellere, sorulara vb. ne yer verilerek düzenlenmeli. • Konuların işlenişinde tamamlayıcı ve eğitici nitelikteki öğretime yardımcı unsurlara (bulmaca, model, fotoğraf, öykü, kroki, çizelge, diyagram, şekil, şema, tablo, grafik vb.) yer verilmeli ve çeşitlilik sağlanmalı. • İşlenişler, programın “Açıklamalar” bölümüne uygun olarak yapılmalı. Konuların işlenişinde gereksiz bilgi ve ayrıntıya yer verilmemeli. • Yardımcı unsurlar ilgili kazanımı destekleyici nitelikte olmalı. • Yardımcı unsurlar metin içinde yönlendirmeler (atıflar) yapılarak ilişkilendirilmeli ve açıklayıcı alt yazılar verilmeli. (*) • İşlenişteki bilgiler birbiriyle çelişmemeli.. • İçerikte kişisel yorumlara yer verilmemeli. • Her ünite program kapsamına uygun, konulara ilişkin olarak önemli buluş ve güncel gelişmelere değinen, öğrencinin ilgisini çekecek, bilim ve teknolojiye bakış açısını olumlu yönde etkileyecek okuma metinlerine yer verilmeli (Programda belirtilenlerin dışında). • Kavramlar, teoriler ve yasaların veriliş sırasında birbirleri ile ilişkisi gözetilmeli. Kavramlar arası ilişkiler sağlanmalı. • İşlenişte, kazanım ifadeleri program içinde geçtiği şekliyle (soru formunda bile olsa) doğrudan verilmemeli. 	0,5

	<ul style="list-style-type: none">• Programda verilen etkinliklerin örnek olduğu dikkate alınarak kitabın özgünlüğünü sağlayacak biçimde farklı etkinlikler de seçilmeli.• İçerik; öğrencinin günlük yaşantısı, bilgi, beceri, anlayış ve tutumları dikkate alınarak sınıf düzeyini gözetken kavram ve örneklerle verilmeli.• İçerik metinleri açık, anlaşılır, mantık bütünlüğünü koruyan, kavramayı ve ilişkilendirmeyi kolaylaştıran biçimde düzenlenmeli.• İşleniş, kavram yanılgılarına yol açmayacak şekilde düzenlenmeli.• İçeriğin anlatım dili, öğrencilerin biyolojinin (fen bilimlerinin) kendine özgü bir bilim dili olduğunu fark edebilecekleri biçimde düzenlenmeli.• İşleniş, programın öngördüğü öğrenme ve öğretme yaklaşımlarına göre düzenlenmeli.• Ünitelerin işleniş sırası değiştirilmemeli.• Verilen bilgiler, istatistik veriler, kaynaklar, yardımcı unsurlar güncel, doğru ve alan ile ilgili literatüre uygun olmalı.• Birimler SI birim sistemine göre düzenlenmeli. (*)• Elementler ve bileşiklerle ilgili adlandırmalar, semboller, formüller vb. IUPAC sistematığına uygun olmalı. (*)• Benzeşimler (analojiler) doğru kullanılmalı.• Etkinlikler, öğretim programı kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte seçilmeli, düzenlenmeli ve çeşitlendirilmeli.• Verilen etkinlikler, çeşidine göre (deney, gözlem, performans vb.) düzenlenmeli ve uygulama basamakları yönüyle tekniğine uygun olmalı.• Etkinlikler uygulanabilir, gözlemlenebilir ve sonuç alınabilir nitelikte olmalı.• Etkinlikler, öğrencilerin gelişim düzeylerine, zihinsel ve el becerilerine uygun olmalı.• Etkinlik öncesinde öğrencinin etkinlikte elde edeceği bulguları yorumlayabilmesi amacıyla gerekli ön bilgilere sahip olması sağlanmalı. (*)• Etkinlikler, etkinliğin gerçekleştirilmesinde yol gösterici olacak yardımcı unsurlar ile desteklenmeli.• Etkinliklerde doğru ilişkilendirilmiş sağlık ve güvenlik uyarıları yer almalı. (*)• Etkinliklerin amacına uygun, ekonomik ve kolay temin edilebilir araç-gereç ve malzemeler seçilmeli.• Etkinlikte kullanılan malzemelerin adları bilimsel literatüre uygun olmalı (Araç-gereç ve malzemelerin DAYM kılavuzundan seçilmesi hâlinde adlandırma ilgili kılavuza göre yapılmalı.). (*)• Yabancı isim, birim, terim ve adlandırmalar orijinal yazılışı ile verilmeli (İlgili ifadelerin ilk geçtiği yerde yay araç içinde Türkçe okunuşu veya açıklaması, sonraki kullanımlarında yalnızca orijinal yazımı verilmeli. Birimlerin ise ilk geçtiği yerde orijinal yazımı, yay araç içinde de okunuşu verilmeli. Birimler sonraki anlatımlarda yalnızca sembolle gösterilmeli.).	
--	---	--

	C	<ul style="list-style-type: none"> • Kitapta bilimsel hata (ilke, teori, kavram, bağıntı) olmamalı. 	5
	D	<ul style="list-style-type: none"> • Ünite sonunda ölçme değerlendirme çalışmaları verilmemişse ünite toplam puanının yüzde yirmisi düşülür. 	0,2x ÜP
	Ölçme ve Değerlendirme (E)	<ul style="list-style-type: none"> • Ünitenin tüm kazanımlarını değerlendiren çalışmalara yer verilmeli. • Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında öğrencinin duyuşsal, sosyal ve zihinsel gelişimi gözetilmiş olmalı. • Seçilen ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri ders programında hedeflenen kazanımlara uygun olmalı. • Ölçme ve değerlendirme araçları, ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerine uygun düzenlenmiş olmalı. • Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme, yorumlama gibi becerilerini gösterebilecekleri içerikte düzenlenmiş olmalı. • Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında geleneksel ölçme araçlarının (çoktan seçmeli, eşleştirmeli, boşluk doldurmalı, açık uçlu vb. soruların) yanında alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarına da yer verilmeli. • Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında farklı zorluk düzeyine sahip sorulara yer verilmeli. • Performansa dayalı ölçme ve değerlendirme çalışmaları da yer almalı. • Ölçme ve değerlendirme çalışmalarının doğru yanıtları kitap sonunda yer almalı. 	0,5

<p>Dil, Anlatım ve Üslup (7)</p> <p>(150 puan)</p>	<ul style="list-style-type: none">• Türkçenin kullanımında, Türk Dil Kurumunun son yayımladığı Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük esas alınmalı.• Yazım hatası bulunmamalı.• Noktalama hatası bulunmamalı.• Noktalama eksikliği bulunmamalı.• Noktalama imi gereksiz kullanılmamalı.• Dizgi hatası bulunmamalı.• Benzer biçimde düzenlenen ifadelerin yazım ve noktalamasında birlik sağlanmalı.• Yazı diline uygun nitelikte ve estetik bir dil kullanılmalı• Kullanılan dil, nitelik ve nicelik (kelime seçimi, cümle yapıları, cümle ve metin uzunluğu) bakımından öğrenci düzeyine uygun olmalı.• Her türlü kavram, terim ve adlandırmada nüsha genelinde birlik sağlanmalı.• Kelime düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.• Kelime grubu düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.• Cümle düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.• Her paragraf bir ana fikir etrafında toplanmalı.• Paragraflarda anlatım akışını bozan ifadeler kullanılmamalı.• Paragraflarda gereksiz kelime ve cümle tekrarı bulunmamalı.• Paragraftaki cümleler arasında kip uyumu sağlanmalı.• Paragraftaki cümleler arasında çatı uyumu sağlanmalı.• Paragraftaki cümleler arasında kişi uyumu sağlanmalı.• Paragraflar ve cümleler arasında uygun geçiş ifadeleriyle bağlantı kurulmalı.	<p>0,25</p>
--	--	-------------

<p>Teknik, Tasarım ve Düzenleme (8) (100 puan)</p>	<ul style="list-style-type: none">• Türk bayrağı “Türk Bayrağı Kanun ve Tüzüğü”ne uygun özellikte verilmeli.• Atatürk görselleri orijinaline uygun ve nitelikli verilmeli.• Görsel öğeler kişi, zümre, kurum ve kuruluşları küçük düşürücü özellikte verilmemeli.• Görsel öğeler net ve temiz baskılı olmalı.• Görsel öğeler incelenirken;<ul style="list-style-type: none">• Renklerde ilgi çekicilik,• Estetik sayfa düzenleme,• Gereksiz ayrıntıdan kaçınma,• Yazı ve görsel öğe dengesi,• Sayfada aşırı yoğunluk ve aşırı boşluktan kaçınma,• Özgün tasarım,• Kolay algılama,• Kompozisyon kurallarına uygun olma şartları aranmalı.• Temsilî resimler, resmî kurumlar ile bunlara bağlı birimlerin arşivlerinden seçilmeli. Tarihî fotoğraflar, temsilî resimler ve sanat eserleri kaynakça ile verilmeli.• Görsel tasarımlar reklam unsuru içermeyecek şekilde düzenlenmeli.• Görsel materyaller ve tasarımlar öğrencinin pedagojik gelişimine, seviyesine, gelişim basamaklarına uygun, çevresinden örneklerle düzenlenmeli.• Görsel öğede figürler, estetik görünümde çizim (desen) ve renklendirme ile üslup bütünlüğü içinde verilmeli.• Metin yazıları ve öğretime yardımcı unsurlarda kullanılan yazılar karakter, renk ve boyut olarak kolay okunabilir ve sistematik olmalı.• Görsel öğede figürler doğal görünümde verilmeli.• Öğretime yardımcı unsurların (fotoğraf, resim, şekil, şema, grafik, tablo ve haritanın) adlandırmaları doğru verilmeli.• Madde imleri tutarlı ve estetik olmalı.	<p>0,5</p>
---	---	------------

AÇIKLAMALAR

Kriterler; 31.12.2009 tarih ve 27449 - 4 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği, 11.10.2007 tarih ve 133 sayılı Biyoloji 9 - 12. Sınıfların Öğretim Programları ve 12.09.2011 tarih, 133 sayılı program değişikliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

** Ünite puanı (ÜP); içerik puanının programda belirtilen ağırlıklarına göre ünitelere dağıtılmasıyla elde edilir. Bu puan aynı zamanda kazanımların toplam puanıdır. Ünite başına düşen puan kazanım sayılarına bölünerek ünitelerdeki kazanımların puanı (1 KP) belirlenir.

9. sınıf I. ünite için 1 kazanım puanı 34,02; II. ünite için 1 kazanım puanı 17,01; III. ünite için 1 kazanım puanı 25,92;
10.sınıf I. ünite için 1 kazanım puanı 20,83; II. ünite için 1 kazanım puanı 17,82; III. ünite için 1 kazanım puanı 32,40;
11.sınıf I. ünite için 1 kazanım puanı 9,36; II. ünite için 1 kazanım puanı 15,35; III. ünite için 1 kazanım puanı 15,55;
12.sınıf I. ünite için 1 kazanım puanı 10,16; II. ünite için 1 kazanım puanı 27,22; III. ünite için 1 kazanım puanı 14,58; olarak belirlenmiştir.

- İçerikte, program kazanımlarını kapsamını aşan bilgi, kavram, açıklama, örnek, gereksiz tekrar vb. nedenlerle çıkarılması istenen bölümlere dil, anlatım, üslup ve görsel tasarım yönünden hata tespiti yapılmaz.
- Kitapların toplam puanının % 5'ini kitapta bulunması gereken bölümler, %70'ini içerik, %15'ini dil, anlatım ve üslup, %10'unu teknik, tasarım ve düzenleme oluşturur.
- Kitabın değerlendirilmesinde (puanlandırılmasında) kullanılan ölçütlerden A ve B şeklinde kodlanan ölçütlerde, B maddesinden düşülecek toplam puan A maddesinin puanını geçemez.
- Kitabın değerlendirilmesinde (puanlandırılmasında) kullanılan ölçütlerden "İçindekiler, Kitabın Organizasyonu, Sözlük, Kavramlar ve Terimler Dizini, Kaynakça" bölümlerinde, B maddesinden düşülecek toplam puan A maddesinin puanını geçemez.
- 6B bölümünde (*) ile belirtilen kriterlere göre, tekrarlanan aynı tür hatalar kitap genelinde 10'dan fazla ise (onuncu hata dâhil) genellenir. Tespit edilen genel hatalar puantajda "Genel Hatalar" başlığı altında verilen içerik grubuna yazılır.
- Dil, anlatım, üslup ve görsel tasarım yönünden tekrarlanan aynı tür hatalar kitap genelinde 10'dan fazla ise (onuncu hata dâhil) genellenir. Tespit edilen hatalar puantajda "Genel Hatalar" başlığı altında verilen bölüme yazılır.